

Jornada de debat:

Fem un nou Pla per protegir el Parc Natural de Collserola

1. Desenvolupament de la Jornada

- Data i lloc: dissabte, 23 de gener de 2016. Institut d'Estudis Catalans (IEC) a Barcelona.
- Convocatòria i organització: Plataforma Cívica per a la Defensa de Collserola (PCDC), amb el suport de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN).
- Assistència: prop d'una vuitantena de persones de les entitats veïnals, ecologistes i socials que formen la PCDC; entitats ciutadanes i acadèmiques; regidors de municipis del Parc; d'ens de govern del Parc i de la comissió redactora de l'avenç de Pla; estudiants de disciplines ambientals i d'altres a títol individual.
- Presentació del debat: la PCDC va explicar les mancances de l'Avenç de Pla Especial de protecció del medi natural i el paisatge (PEPNAT) i va demanar-ne la retirada i un canvi radical en el procés de tramitació:
 - 1) L'avenç de PEPNAT s'ha redactat al marge d'un procés participatiu real i sense incloure les aportacions d'actors clau implicats en la preservació de Collserola (institucions científiques de referència, entitats ecologistes, veïnals, ...
 - 2) L'avenç de PEPNAT continua considerant Collserola com a un espai multifuncional on s'hi pot fer una mica de tot i no *prioritza la preservació del patrimoni natural* com a eix fonamental i transversal de totes les actuacions segons el que estableix la legislació, (LEN de 1985) com a conseqüència de la Declaració de Parc Natural de Collserola l'any 2010.
 - 3) L'avenç de PEPNAT defineix un àmbit d'actuació restrictiu ajustat als límits del Parc Natural, excloent molts espais del pla especial urbanístic vigent (PEPCO) i no delimita els possibles espais de vores ni de connectivitat fixades al Pla Territorial Metropolità de Barcelona.
 - 4) L'avenç de PEPNAT no diu res sobre l'obsolet Pla General Metropolità (PGM) de 1976 com a marc local urbanístic, ni sobre la qualificació del sòl no urbanitzable (parc forestal), ni sobre sols urbans a l'interior del parc, ... fet que l'incapacita per proposar les accions necessàries per solucionar el procés sever de fragmentació i aïllament de l'espai natural i garantir-ne la preservació.
 - 5) L'avenç de PEPNAT no fa cap indicació sobre la manca de vigència de les reserves d'infraestructures del PGM (túnels d'Horta i Central, així com altres vies o rondes urbanes, incompatibles amb l'objectiu de preservació del Parc Natural.
 - 6) L'avenç de PEPNAT ignora i no recull documentació sobre les zones urbanitzades construïdes en sòl qualificat de zona forestal, zones d'e-

quipaments i zones ERE a l'interior de l'àmbit del parc natural, classificades com sòl no urbanitzable de protecció especial.

- 7) L'avenç de PEPNAT no fa indicacions sobre les mesures a implantar per evitar les activitats amb impacte negatiu sever sobre Collserola, com la Pedrera Berta o les activitats extractives i industrials tancades i obsoletes. Cal evitar l'amenaça que la pedrera Berta esdevingui un nou abocador i cal preservar els recursos hídrics sota la Mina Berta. Cal regular les activitats industrials al Parc com la fàbrica de ciment de Sant Feliu amb llicència per cremar residus i amb infraestructures en desús que ocasionen impacte ambiental i visual.
 - 8) Finalment, el PepNat no qüestiona l'actual model de govern i gestió del Parc de Collserola, on el Consell executiu, format pels municipis, Generalitat, Diputació i Àrea Metropolitana, deixen sense marge real de participació el Consell Consultiu Social i no fan acte de presència en els espais de participació i debat del Parc, un procés viciat per la incapacitat de comunicació institucional.
- Intervencions dels representants municipals¹ i dels ponents: aquestes intervencions es poden consultar al web: <http://www.collserola.org/> a l'apartat *Jornada de debat, ponències*.

2. Conclusions

(Aquest resum de conclusions recull els punts presentat pels organitzadors al debat final de la Jornada i està enriquit amb les aportacions dels participants en el debat. D'aquesta manera, responem al compromís adquirit per la PCDC d'enviar-lo a les persones interessades)

1. Sobre les intervencions dels representants municipals:

Destacar positivament les intervencions inicials dels representants municipals que es van manifestar favorables a la demanda de la PCDC de *fer una pausa* en el procés d'aprovació del pla especial (PepNat) i que es van comprometre a:

- Impulsar una reformulació ambientalitzadora dels continguts del PepNat.
- Reiniciar un procés realment participatiu per reformular-lo.

Destacar-ne igualment el compromís públic per:

- Aconseguir desprogramar infraestructures incompatibles amb el Parc Natural, com ho són els projectes de túnel d'Horta, túnel central o la MAT i estudiar la desclassificació de sòls urbanitzables dins el Parc.
- Capgirar la dinàmica actual per fer que Collserola connecti i penetri a la ciutat per mitjà d'espais coixí (parcs urbans; zones verdes; jardins) i no a l'inrevés, que siguin l'urbanisme i les infraestructures les que envaeixin Collserola, defugint per tant projectes com ara el de les "portes de Collserola".

¹ Janet Sanz, tinenta d'alcaldesa de l'Ajuntament de Barcelona de l'àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. Carles Escolà, alcalde de Cerdanyola del Vallès.

- Garantir que en els espais programats com equipaments solament s'hi construeixin els que responguin als objectius estratègics del parc (promoure la conservació dels valors naturals de Collserola i la seva posada en valor). En cas contrari, garantir que es requalifiquin com a espais lliures en suport de la biodiversitat del parc.

2. Sobre el contingut i el procés per redactar i aprovar el Pla Especial per a la Protecció i Gestió de Collserola:

- El procés participatiu ha de ser real, ben preparat, ampli i transversal. Ha de permetre debatre i assolir acords en igualtat de condicions entre les administracions, institucions científiques independents i entitats ecologistes, veïnals i ciutadanes, escoltant a totes les parts.
- El procés participatiu ha de permetre intervenir en la diagnosi, definició dels objectius estratègics i l'estructura del Pla especial, en els àmbits temàtics específics, en els models de gestió i governament i en les eines i recursos per assolir els objectius.
- El procés participatiu ha de comptar amb processos reals de consulta als diversos actors (seminaris científics i ciutadans; recull de demandes i compromisos dels habitants i usuaris; ...).

3. Sobre alguns dels continguts clau que ha d'incloure i articular el Pla Especial:

- El Pla especial ha d'establir un programa de seguiment dels diferents components del patrimoni natural de Collserola. Proposem articular un sistema d'indicadors de l'estat i evolució del medi natural com a eina per conèixer quin és el grau d'assoliment dels objectius de conservació del parc que ajudi a garantir el manteniment i millora dels hàbitats i espècies.
- El Pla especial ha d'anar més enllà dels límits del Parc Natural i incloure les zones de transició per garantir-ne la funcionalitat ecològica.
- El Pla especial ha de considerar fer un tractament integral de les Reserves Especials del Parc dotant-les de continuïtat i elements de protecció integral al llarg de tot el seu recorregut.
- El Pla especial ha de regular i zonificar els usos i les activitats admissibles i prestar una atenció prioritària a la restauració.
- El Pla especial no s'ha d'articular com a un instrument urbanístic més: la conservació no ha de ser subordinada a l'urbanisme, sinó que com a pla de conservació dels recursos naturals ha de prevaldre sobre els instruments d'ordenació territorial i urbanística segons el criteris de la normativa estatal.
- Per tant, el Pla especial ha d'instar a fer les modificacions necessàries al PGM en l'àmbit de Collserola en paral·lel a la seva aprovació.
- L'objectiu del Pla no és resoldre els dèficits en equipaments i espais de lleure dels municipis de l'entorn.
- El Pla especial ha d'abordar i presentar un itinerari d'actuacions per resoldre el problema enquistat de la situació d'edificacions fora d'ordenació amb la consideració estricta de la Declaració de Collserola com a Parc Natural.
- Totes les urbanitzacions i edificacions dins del parc i en les seves vores

han d'adequar-se a un model exemplar d'urbanització sostenible compatible amb l'espai natural i els seus objectius de preservació i millora.

- El pla pot induir la no creació de noves infraestructures i precisar quins equipaments poden ser possibles i quins no.
- Per abordar els problemes d'ús, convivència i freqüentació del Parc Natural el Pla especial ha d'incloure i posar en marxa els mecanismes necessaris de protecció de la legalitat fins ara clamorosament insuficients.
- S'ha d'establir un procés àgil de vigilància - sensibilització - denúncia - sanció - obligació de restauració de manera coordinada amb el territori i els agents de l'entorn del parc per introduir la cogestió i la corresponsabilització.

Finalment, destaquem aquestes propostes aportades al debat per a la seva posterior deliberació en el procés participatiu:

- S'ha d'incrementar molt més el desenvolupament del sector productiu primari (activitats agrícoles, ramaderes, d'aprofitament forestal) per augmentar els vincles entre el parc i la societat de l'entorn i millorar la seva estructura de mosaic.
- Explicitar en el Pla la prevalença jurídica de la Llei d'espais Naturals per sobre del planejament urbanístic metropolità, així com la prevalença de les funcions del Pla especial de protecció respecte la funció urbanística. Adaptar el planejament urbanístic a les determinacions del Pla en un màxim de dos anys com indica l'ordenament. Plantejar la redacció i aprovació d'un Pla Director Urbanístic de l'àmbit de Collserola en paral·lel al Pla especial.
- Reformar, modificar i retirar alguns articles del decret de Declaració del Parc Natural de Collserola que dificulten assolir els objectius de la pròpia declaració com a PN.
- Recuperar el lideratge que va tenir l'educació i sensibilització ambiental com eina privilegiada per fer front a l'excés de la freqüentació i d'activitats incompatibles.
- Incloure mesures per eradicar l'activitat de caça en l'àmbit del Parc Natural.
- Preveure corredors i passeres per a la fauna autòctona dins del Parc Natural, traure'n filats i tancaments (especialment en zones amb habitatges) i, concretament pel que fa als senglars, aplicar mètodes transparents per determinar el nombre d'exemplars i control ètic i eficaç de la població.

Collserola, febrer de 2016